

Major gšt. František Hrubíš:

Lehký dělostřelecký oddíl za pochodu, při ubytování
a jako podpora předních stráží.

(Dokončení.)

Úvahy velitele oddílu II./7. stran provedení úkolu pro den D + 1.

Aby se oddíl mohl zítra s úspěchem zhostit svého úkolu, musí velitel oddílu provést tyto úkony:

I. umístiti prostředky:

- a) baterie do pal. postavení,
- b) pozorovatelný,
- c) bojové a proviantní trény;

II. zařídit přípravu střelby;

III. vytvořit podklady pro manévr palbou.

K I. Poněvadž řešíme v daném případě problém obrany, budeme se nejprve zabývat úvahou o palebných postaveních. Tyto úvahy provedeme tím způsobem, že z prostorového vymezení úkolu dedukujeme prostorové vymezení prostoru pro palebné postavení.

Nejdůležitějším úkolem dělostřelectva v obraně jsou přehradné palby jak před předními hranicemi hlavního postavení, tak dovnitř. Přehradné palby do hlavní palebné přehrady nám určí zadní hranici prostoru palebného postavení, které nesmějí být od hlavní palebné přehrady na větší vzdálenost než 5 km. Přehradné palby před záchytné pásmo a před Polipku kóta 278 do prostoru lomů nám určí přední hranice prostoru palebného postavení, které se k těmto přehradným palbám nesmějí přibližovat více než na 1½ km. Podrobné umístění palebného postavení v tomto prostoru závisí pak na palebných úkolech do předpolí, na podrobném průzkumu terénu a na situaci pozorovatelů. Šířkové vymezení prostoru palebného postavení je v daném případě určeno hranicemi pásma činnosti praporu.

Takto vymezený prostor se týká ovšem palebných postavení pro obranu hlavního postavení. Dlouhé hranice úkolu oddílů nám označuje hřbet Kosíř—Křížová Hora. Zkoumáme, zda z tohoto prostoru můžeme splnit palby v prospěch ustupujícího jezdeckva. Poněvadž

a) tyto palby lze řídit z pozorovatelů, určených pro obranu hlavního postavení,

b) nejvzdálenější palby budou vzdáleny od předních hranic prostoru palebného postavení asi na 8 km,

c) pro tyto palby netrváme na účinném dostřelu děl, poněvadž význam rozptylu není zde rozhodující, stačí pal. postavení, pokud by nebyla umístěna při zadních hranicích vymezeného prostoru palebného postavení, i pro výše řečené palby.

V tomto povšečně ohraničeném prostoru si nyní zvolíme menší prostory vhodné pro palebné postavení s hlediska terénu, při čemž budeme hledět, aby

a) pal. postavení byla kryta proti pozemnímu pozorování,

b) pal. postavení byla kryta proti leteckému pozorování,

c) pal. postavení měla dobré příjezdy,

d) pal. postavení dovolila co možná osné pozorování vzhledem k umístění pozorovatelů.

V daném případě bude asi stěží možno vyhovět požadavku krytu proti leteckému pozorování, poněvadž terén takových krytů postrádá. Vidíme, že hlavní význam zde má terén. Budeme se tedy dále zabývatí p r ů z k u m e m terénu.

Dělostřelecký průzkum terénu se týká s hlediska umístění palebných jednotek dělostřelectva:

a) průzkumu pozorovatelů,

b) průzkumu palebných postavení a postavení trénu (kolesen),

c) průzkumu cest a příjezdů.

Uvedené průzkumy tvoří celek; vyřešíme tedy současně s průzkumem palebného postavení i otázku pozorovatelů a cest.

První čarou vhodných pozorovatelů jsou vyvýšeniny přímo na východ od potoka Blata. Tedy (od severu k jihu, viz plán 1:25.000), kóta 250, kóta 255, kóta 261, kóta 270 lom. Tyto pozorovatelny se hodí jak pro obranu obranného postavení, tak pro palby daleké.

Hřbet Polipka kóta 278 se nehodí pro pozorování přehradných paleb v prospěch obranné posice, poněvadž při pozorování s tohoto hřbetu nám unikají svahy a úpatí při samém potoku Blata.

Druhá čára pozorovatelů jsou výšiny kóty 269 a 272 Z. (poněvadž v prostoru západně od Olomouce jsou 2 kóty 272, nazveme onu, která je u N. Ulice, kotou 272 Y a onu bližší k Hněvotíně kotou 272 Z.). Tento prostor pozorovatelů bude mít asi význam pro etablování pozorovatelů poblíž kých.

To by bylo vymezení prostorů možných pozorovatelů do hloubky. Stran vymezení prostorů možných pozorovatelů do šířky budeme se řídití těmito hledisky:

a) chceme, aby pozorovatelny měly přehled přes celé pásmo působnosti oddílu,

b) pozorování aby bylo co možná osné,

c) pozorovatelny oddílu a většiny baterií aby byly zhruba uprostřed pásma působnosti,

d) skryté přibližovací směry nepřítelů aby byly pozorovány aspoň jednou hlavní pozorovatelnou. Jde tu jednak o přibližovací směr Andlerka Třepčín—Lutín, jednak o přibližovací směr Slatinice—Lutín, jednak o údolí potoka Zlaté Vody od Luběnic na jihovýchod.

Uvedeným podmínkám zdá se vyhovovat prostor kóty 261 asi 1½ km jz. od Hněvotína. Pro pozorování údolí Třepčín—Lutín umístíme pozorovatelnou na hřebetě sz. od kóty 255 asi 1 km západně od Hněvotína. To bude pozorovatelná velitele 4. baterie. Velitel 5. baterie, která je řídící baterií v oddílu (předpoklad), zůstane v samé blízkosti velitele oddílu, jehož pozorovatelná bude v prostoru výše řečené kóty 261; pozorovatelná velitele 6. baterie v blízkosti jihovýchodním směrem. Tím jsme dosáhli, že veškeré přibližovací směry jsou pozorovány, že všichni velitelé baterií mohou pozorovat celé pásmo činnosti praporu a jeho předpolí s náležitým rozšířením na sever a na jih. Těžiště pozorovatelů je orientováno poněkud do severní poloviny pásma působnosti, což odpovídá větším možnostem v přiblížení nepřítelů výše řečenými skrytými přibližovacími směry.

Přikročíme k průzkumu palebného postavení. V ohrančeném prostoru jsou celkem 3 vhodné prostory pro palebné postavení; z nich 2 větší, a to východně a jihovýchodně od Hněvotína a severovýchodně od výšin kót 269 a 272 Z.; třetí menší v prostoru kóty 272 Y. — cihelny na západním okraji N. Ulice — Boží muka na hřebetě 1 km severně od kóty 272 Y. Protože je tento prostor umístěn jednak dosti excentricky, jednak na zadních hranicích celkového prostoru palebného postavení, jednak je dosti malý, vypustíme jej z úvahy. Zbývají první dva; pro který z nich se rozhodnout? Na pomoc si vezmeme úkol, situaci a povětrnostní poměry.

Úkol. Oba dva prostory vyhovují úkolu paleb v prospěch obrany hlavního postavení; avšak vzdálenější prostor východně od kót 269 a 272 Z. nevyhovuje úkolu paleb dalekých. Kromě toho byli bychom nuceni klást dlouhá telefonní vedení. S toho stanoviska je tedy výhodnější prostor východně od Hněvotína.

Situace vlastní. 7. divise vykládaná v prostoru východně od Olomouce půjde dne D + 1, nejpozději dne D + 2 dopředu. Není tedy jisto, zda dojde k vážnému boji hran. praporu 2 na potoku Blata. Není tedy třeba se obávat, že by nepřítel po dobytí záchytného pásma ohrozil palebná postavení v prostoru Hněvotín, z nichž by baterie měly pak nesnadný ústup. Naopak máme zájem na tom, aby palebná postavení byla v blízkosti ubytovacích okrsků, poněvadž dokud se neobjeví nepřítel na hřebetě Kosíř—Křížová Hora, dotud stačí v baterii hotovostní služba a ostatní mužstvo po provedení nejnutnějších prací v palebních postaveních může dlít v svých okrscích, poněvadž je sníh a zima (závěr z prvku povětrnostní poměry). Při poplachu může pak mužstvo za velmi krátkou dobu zaujmouti svá bojová stanoviště v svých palebních postaveních. Tedy závěr ze situace vlastní a z povětrnostních poměrů mluví opět pro palebné postavení východně od Hněvotína.

Všimněme si dalšího prvku rozboru: možnosti nepřítel. Gros nepřítel je ještě velmi daleko; do dotyku dne D + 1 s námi přijdou jen nepřátelské lehké prvky. Ty jistě zastavíme nejpozději na potoku Blata. Do doby, než na nás narazí nepřátelské gros, budou tady už vlastní vyšší jednotky, jejichž úkol neznáme. Buď půjdou dopředu nebo zahájí útok na nepřítel, který s námi zatím vešel v dotyk, nebo zaujmou obranná postavení; v tom případě bude sestava změněna a budou zaujata nová palebná postavení.

Všimněme si ještě blíže možností nepřátelských lehkých prvku. Vzhledem k rozsáhlosti vlastního předpolí, které je úplně k nám otevřeno, nemůže nepřítel etablovat své dělostřelectvo blíže než na 5—6 km od potoka Blata. Z těchto posic bude mu však nesnadno podporovati útok na naše postavení; i kdyby se snad v nejhrošším případě zmocnil prvního hřebenu, bude odtud snadno zahánán, poněvadž udržeti hřeben bez dělostřelecké podpory bude velmi obtížné. Jeho dělostřelecká podpora by však vyžadovala zřízení pozorovatelů na tomto hřebenu. Dovedete si představit, jak by bylo obtížné nejen zřídit telefonní spojení na dálku až 7 km od baterií, ale i udržovati je. A také nelze očekávati, že by nepřítel dne D + 1 mohl provést úspěšný útok na naše obranné postavení. Avšak dne D + 2 bude situace již zcela jiná, poněvadž slovo převezmou vyšší jednotky, překročí Moravu pod naším krytem.

Tedy i závěr z prvků možnosti nepřítel nás opravňuje k volbě palebného postavení v prostoru Hněvotín.

Zbývá otázka průzkumu cest a příjezdů. Poněvadž jsme se rozhodli pro palebné postavení v prostoru východně od Hněvotína, nemusíme se zabývati otázkou cest; problém příjezdu z Hněvotína do palebného postavení bude už věcí velitele příslušné baterie.

Konečně, kam bojové a proviantní trény? Dokud není jisto, že dojde k boji o hlavní postavení, zůstanou v Hněvotíně, a to: bojové trény u příslušných setnin tak, jak byly ubytovány, proviantní trény (plné vozy a vozy se záložní dávkou) v svém ubytovacím okrsku. Pro případ, že by proti našemu očekávání došlo k boji o hlavní obranné postavení, odešleme oboje trény, jakož i kuchyňské dozađu. Zatím o tom nemusíme uvažovat.

Tím bychom měli odbytu otázku umístění prostředků. Dále nutno vyřešit přípravu střelby. Tato příprava se děje sice postupně, úvahy se však dotknou najednou všech níže vytčených bodů; postupnost

a míra provedení se pak řídí situací. Z cvičných důvodů všimněme si s velitelem oddílu II./7. všech otázek ještě večer dne D. v Hněvotíně po skončení ubytování.

K II. Co rozumíme pojmem příprava střelby?

1. Topografické určení souřadnic baterie.
2. Zaměření baterie do směru.
3. Rozbor cílového prostoru.
 - a) Orientace povšechná,
 - b) určení vztažných bodů,
 - c) příprava střelby na vztažné body,
 - d) plány hluchých prostorů,
 - e) plán možnosti střelby oddílu.
4. Rozdělení cílového prostoru.
5. Zlepšení přípravy střelby jedné baterie podle prvků střelby druhých baterií oddílů.
6. Přezkoušení přípravy.

K 1. Topografické určení baterií. Je najevo, že si nejprve velitelé baterií určí přibližně umístění řídicích děl vzhledem k planimetrickým podrobnostem terénu. Topografické určení baterie se provede na základě prací orientačního důstojníka, který má určití základní bod(y) v dohodě s veliteli baterie.

Ujasněme si nejprve, zdali je v daném případě topografická příprava střelby oportunní. Podle situace víme, že se nepřítel od hřbetu Košíř—Křížová Hora může přiblížit třebaž až v odpoledních hodinách. Bude do té doby orientační důstojník hotov se svými pracemi? Neprovádějice podrobný kalkul, můžeme zhruba počítati, že jeho práce bude trvat za velmi dobrých podmínek asi 5 hodin. Může býti tedy skončena za dobrého počasí krátce po poledni. Proto je i dána pravděpodobnost využití jeho topografických prací v prospěch působení oddílu. Kromě toho je možné, že vyšší jednotky přejdou na potoku Blata k obraně nebo z prostoru Blata k útoku. I v tomto případě bude lze využití souřadnic jednotlivých bodů v cílovém prostoru, nebo souřadnic pozorovatelů, budou-li etablovány na týchž místech. Dalším hlediskem k využití orientačního důstojníka k topografickým pracím je otázka, zda nebudeme potřebovat orientačního důstojníka k některým jiným úkolům. Ve smyslu služebního předpisu D-V-la a jiných pomůcek je orientační důstojník také velitelem patračů. Toto ustanovení nesouhlasí plně s hlavním určením orientačního důstojníka, t. j. prováděti topografické práce — nehledě k tomu, že je výhodnější použití jako velitele patračů soustředěných v oddílu některého z důstojníků-patračů. Výcvik v patračské službě mají v dnešních poměrech jak orientační důstojník, tak důstojníci-patrači stejný; charakter jejich určení je však úplně odlišný. Tím neříkám, že by se orientační důstojník nemohl zúčastniti průzkumu pro svůj vlastní účel. Není však dobře, aby byl určován zásadně jako velitel průzkumu, poněvadž tato velitelská funkce má v zápětí také odpovědnost za správné provádění průzkumu. Ostatně je o této otázce pracováno v dělostřeleckém učilišti, což bude mít za následek jiné uspořádání a stanovení úkolů pro orientačního důstojníka. Vezmeme za pravidlo, že orientačního důstojníka v ž d y, kdykoli topografická příprava je možná a slibuje nějaké výsledky, bude použito k topografickým pracím.

Závěrem toho, co bylo řečeno, je tedy rozhodnutí, provádět topografickou přípravu; všimneme si blíže orientačního důstojníka a jeho práce v konkrétním případě. Jaký podklad dostal pro topografické práce? Podle námětu dostal souřadnice veškerých trigonometrických bodů v prostoru západně od Olomouce, tedy: trig. 284 Dílové, kostel Těšetice, trig. 443 Kosíř, trig. 273 Krupový Žleb, trig. 260 Přední Příška, kostel u sv. Mořice v Olomouci, trig. 266 jz. od Neřetína. Tyto body stačí pro jeho práci. Ještě večer dne D si připravil orientační důstojník materiál pro své práce, přepočtl si dodané souřadnice, byly-li mu dodány v jiné soustavě, než jakou potřebuje, a udělal si rozvrh postupu, který ráno dne D + 1 v 7 hodin, nebo ještě večer dne D oznámil veliteli oddílu. Ráno dne D + 1 pojedí s průzkumem pal. postavení, aby věděl, kde budou státí baterie, a počne vytyčovat základní směr. Jaký bude asi postup jeho prací? Z prostoru palebného postavení odjede na kotu 272 Z.; zpětným protínáním zjistí souřadnice svého stanoviště. Zatím zajíždějí baterie do palebného postavení. Zvolí si jako základní bod řídící dělo 5. baterie (řídící baterie) a provede na ně polygonální tah; současně směrovým tahem zjistí základní směr směrem na kříž na silnici Slavonín—Hněvotín asi $\frac{1}{2}$ km sz. od rozcestí 1 km sz. od Nedvězí. Může si také zvoliti některý strom na silnici Olomouc—Olšany. Pak vykolíkujete tento směr po obou stranách jak směrem k palebnému postavení 4. baterie, tak k palebnému postavení 6. baterie. Tím skončil svou práci s topografickým určením baterií. Další jeho prací je zjištění souřadnic pozorovatelů, hlavních bodů a vztažných (cílových) bodů. Za tím účelem si zvolí základnu: pozorovatelna 4. baterie — kóta 267. Odeběře se na pozorovatelnu 4. baterie a zpětným protínáním určí souřadnice tohoto bodu. Pak provede rayony na hlavní body a vztažné body. Touž práci provede na pozorovatelně vel. oddílu a na kotě 267. Z pozorovatelny velitele oddílu vede rayon k pozorovatelně velitele 6. baterie. Konečně provede vyhodnocení trojúhelníků a je s přesnou topografickou přípravou hotov. Podrobný časový kalkul s připočtením určitého koeficientu jistoty nám ukazuje, že jeho práce budou trvat něco přes 5 hodin. Začne-li tedy pracovat v 7.30 hodin až 8 hodin, může býti okolo 13 hodin hotov. Podotýkám, že je možno, že provedený časový kalkul bude v praxi silně překročen, naskytou-li se rychlému provedení prací orientačního důstojníka nějaké překážky.

K 2. Zaměření baterie ve směru. Nejprve nutno uvéstí baterie do směru nějakou p o v š e c h n o u m e t o d o u, poněvadž je možno, že se již v časných dopoledních hodinách může nám objeviti nepřítel na dostřel. Nejjednodušší způsob je uvéstí baterie do přibližného směru střelby buď udáním směru světovou stranou nebo i azimutem. Tím jsme postavili baterie v oddílu rovnoběžně. K tomu je ovšem potřeba, aby všechny G-busoly byly aspoň relativně v oddílu srovnány, t. j. aby u všech busol oddílu byly stejné chyby. Srovnání G-busol je základní povinností orientačního důstojníka; mohl je provéstí: buď ještě za ubytování v mírové posádce, nebo po vyložení jednotek v prostoru V. Bystřice—Bystrovany, nebo konečně večer dne D v Hněvotíně. Zjistit deklinační číslo zatím nepotřebujeme. Další činnost velitele oddílu záleží v určení hlavního směru, podle potřeby několika hlavních směrů. Budeme-li mít jeden anebo více hlavních směrů, uvidíme až při rozboru otázky: rozdělení cílového prostoru. Zatím budeme uvažovat, stačil-li by v našem případě jeden hlavní bod. Jako směrného hlediska použijeme prvku terénu.

šířky pásma působnosti a požadavku centralisace. Terén je velmi přehledný. Již při rozboru otázky pozorovaten jsme zjistili, že všechny pozorovatelné mohou pozorovat do celého pásma působnosti a do jeho blízkého okolí. Tedy po té stránce není překážek. Stran šířky pásma působnosti je obvyčejem, že jeden hlavní bod určujeme tehdy, není-li pásmo působnosti širší než 600 dílců (300 dílců s každé strany). V daném případě nepřesahuje šířka našeho pásma působnosti na výši Třepčína šířku 600 dílců. Po té stránce by tedy bylo řešení, záležející v určení jednoho hlavního bodu, pro všechny baterie oddílu opět oprávněno. Dalším hlediskem je požadavek centralisovaného vedení oddílu za účelem manévru palbou všech tří baterií. Toto hledisko mluví opět pro jeden hlavní bod.

Definitivní rozhodnutí si však ponecháme až po úvahách o rozdělení cílového pásma. V případě jednoho hlavního bodu pro všechny baterie mohly by jím býti Boží muka $\frac{1}{2}$ km jižně od Třepčína.

K 3. Rozbor cílového prostoru. Především nutno provést orientaci v terénu a posazení situace do terénu. Orientaci provede velitel oddílu se svými veliteli baterií po skončení průzkumu palebného postavení. Přípravnou orientaci pro velitele oddílu provádí často buď velitel průzkumu nebo orientační důstojník. Dále nutno určit vztažné body dobře viditelné, co možná zakreslené na mapě, o kterých možno předpokládati, že během boje nezmizí. Tyto vztažné body volíme do šířky a do hloubky z celého pásma působnosti. Jak daleko mají býti tyto vztažné body od sebe do šířky (měřeno v dílcích), o tom se názory různí. Nyní převládá názor, že mají býti na dvojnásobnou šířku zorného pole dalekohledu, t. j. asi okolo 100 dílců. Kromě toho má na počet jich vliv i situace pozorovaten. Jsou-li všichni velitelé baterií v blízkosti velitele oddílu, je dorozumění stran určení toho onoho cíle vzhledem k vztažnému bodu snadné, poněvadž se všem jeví terén stejně. Jsou-li však pozorovatelné od sebe vzdáleny a zvláště je-li terén zvlněný, je průmět terénu jednotlivých pozorovatelů odlišný a proto je výhodný větší počet vztažných bodů. Zpravidla nechybíme, máme-li vztažných bodů více. Ještě nutno se zmíniti o číslování vztažných bodů. Víme, že pro dorozumění pěchoty s dělostřelectvem pořizuje styčný důstojník rovněž náčrt vztažných bodů, číslovány od číslíce 41 do 99. Máme tedy v té oné fázi vlastně 2 náčrty vztažných bodů: jeden pro interní potřebu oddílu, druhý pro spojení pěchoty s dělostřelectvem. Jsme tedy nuceni číslovat své interní vztažné body odlišným způsobem. Je přijato, že je číslováme počínaje 1.

Je nasnadě snaha, zladit nějakým způsobem oba dva způsoby číslování vztažných bodů a ponechat jen jeden. Toho lze dosíci až za určité stabilisace, poněvadž za pohybných fází není na to jednak času, jednak pořizují náčrty vztažných bodů různé orgány časově i prostorově oddělené. Zladění obou způsobů je zvlášť výhodné za útoku, poněvadž v tomto případě jak pěchota, tak dělostřelectvo určují vztažné body do velké hloubky; za obrany, zvláště v našem případě, není třeba pro dorozumění pěchoty s dělostřelectvem vztažných bodů v předpolí postavení předních stráží až do hřbetů Kosíř—Křížová Hora, poněvadž pěchota na spolupráci s dělostřelectvem v tomto prostoru nemá zájmu. Rečené zladění si představují tím způsobem, že vztažné body určené jak pěchotou, tak dělostřelectvem na tytéž body dělostřelectvo přechíslovuje a označí číslicemi náčrtu pořízeného styčným důstojníkem. Ostatní vztažné body oddílu,

kteřé nefigurují v náčrtu pořízeném styčným důstojníkem, označí dělostřelectvo číslicemi následujícími, vyššími.

Na vztažné body zvolené v našem případě pro interní potřebu oddílu nutno připravit prvky střelby, k čemuž velitel oddílu dá velitelům baterií rozkaz, a zároveň určí pořadí naléhavosti. V konkrétním případě je to směrem od nepřítele k nám.

Příprava střelby na řečené vztažné body bude zatím povšechná. Proto je nutno při zahájení střelby provést zastřílení, které zase ztěžuje soustředění palby celého oddílu a vyžaduje delšího času. To bude mít vliv na určení pásem působnosti pro baterie, jak uvidíme později při rozboru otázky: Rozdělení cílového prostoru. Teprve až orientační důstojník skončí své práce, bude lze snadněji soustřeďovat palbu baterií v oddílu.

Pro přehradné palby před přední hranicí obranného postavení a před záchytné pásmo nutno vypočísti bezpečnostní pásmo; to provedou velitelé baterií a výsledek hlásí veliteli oddílu; ten to pak oznámí pěchotě.

Další činností patřící do pojmu cílového prostoru je zjištění hluchých prostorů, jejichž souhrn nám dá plán možnosti střelby oddílu. Zjištění hluchých prostorů provedou velitelé baterií. Plán možnosti střelby oddílu nebudeme v daném případě pořizovati, poněvadž tento plán nepotřebuje ani tak velitel oddílu, jako velitel dělostřelecké brigády nebo velitel dělostřelecké skupiny. Víme, že řečený plán možnosti je na ustálené frontě součástí rozvrhu činnosti dělostřelectva. V našem případě nemáme ani nadřízených velitelů a proto ani rozvrhu činnosti dělostřelectva divise nebo skupiny.

K 4. Rozdělení cílového prostoru. Jde o určení hlavních a vedlejších pásem působnosti. Hlavní pásmo oddílu je celé pásmo činnosti hran. praporu 2, event. jeho předpolí. Snaha, abychom mohli na kterémkoli místě hlavního pásma působnosti oddílu zakročit všemi bateriemi, vede nás k tomu, abychom určili všem bateriím za hlavní pásmo působnosti celé hlavní pásmo působnosti oddílu. Otevřený terén a proto výborné pozorování by nás k tomu v daném případě opravňovaly. Je zde však jiný požadavek: přejeme si, aby byla zajištěna včasnost zásahu dělostřelectva v celém pásmu působnosti a v celé jeho hloubce. V našem případě je tento prostor dosti velikých rozměrů. To by vyžadovalo rozdělení pásem působnosti na jednotlivé baterie. Kromě toho je zde druhá obtíž, již dříve vzpomenutá, a to, že současné zasažení všech baterií na ten onen cíl by bylo velmi zdoluhavé, poněvadž by se každá baterie musila zastřílet. Určitého zlepšení bychom snad dosáhli, kdybychom nařídili zjištění vzájemného rozstupu a vzdálenosti řídících děl jednotlivých baterií. To jsme však nepředvíдали a proto to vypustíme z dalších úvah.

Závěr z předešlých úvah nás nutí k tomu, abychom spuštění paleb decentralisovali rozdělením hlavních pásem působnosti, avšak ponechali veliteli oddílu možnost uplatňovat svůj taktický postřeh jednak přímým vlivem na střelbu aspoň 1 baterie, jednak možností soustředit střelbu všech baterií na ten onen cíl. Toho dosáhne tím, že hlavní pásmo působnosti oddílu rozdělíme na dvě baterie a třetí baterii ponecháme k dispozici veliteli oddílu. Proto dostane 4. baterie severní polovinu hlavního pásma oddílu poněkud zúženou, poněvadž je to směr nebezpečnější; zbytek připadne 6. baterii. 5. baterie bude působiti podle dispozic velitele oddílu. Tím jsme oprávnili velitele 4. a 6. baterie iniciativně zasáhnouti podle

jejich taktického postřehu. Pro uplatnění svého vlivu zařídil velitel oddílů kromě reservování 5. baterie, která má za hlavní pásmo působnosti celé hlavní pásmo působnosti oddílu, aby si na veškeré vztažné body všechny baterie připravily prvky střelby. Poněvadž jsme velitele 4. a 6. baterie decentralisovali, musíme jim určit úkol a spotřebu střeliva asi tímto způsobem:

Úkolem 4. a 6. baterie je jednak usnadnit ústup jezdeckých prvků se hřbetů Kosíř—Křížová Hora palbou v příslušných hlavních pásmech působnosti do prostoru výše řečeného hřbetu, jednak zdržovatí přiblížení nepřítele až k silnici Olšany—Lutín.

Spotřeba střeliva $\frac{1}{2}$ palebného průměru.

Řečené rozdělení hlavních pásem působnosti potrvá jen potud, pokud nebude skončena topografická příprava; pak pomine hlavní překážka centralisovaného užití oddílů, t. j. zdoluhavost a nesnadnost soustředění všech tří baterií. V daném případě je snaha o soustředěné použití všech tří baterií velmi oprávněna jak pro dosažení účinku paleb rušivých na předvídané prostory, tak pro dosažení dostatečné šířky, event. „regresivních“ přehradných paleb v prostoru mezi hřbetem Kosíř—Křížová Hora a pravděpodobnou výchozí základnou nepřítele.

Konečně nutno rozřešit otázku vedlejších pásem působnosti. Vyšší velitelství nám nic nenařídilo. Dedukujeme si tedy sami tato pásma z tvaru terénu. Řekli jsme již dříve, že severně od pásma činnosti praporu je přibližovací směr Slatinice—Lutín a údolí potoka Zlatá Voda. Oba dva směry končí v našem pásmu působnosti. Je tedy záhodno, aby se oddíl připravil na postřelování obou těchto směrů, pročež severními hranicemi vedlejšího pásma působnosti bude údolí potoka Zlatá Voda v to.

Jižně od hlavního pásma působnosti oddílu jsou částečně skryté přibližovací směry, a to: jednak terénní zářez na severovýchodním okraji výšiny „Pod Horou“, vedoucí do Olšan, jednak dlouhý úvoz vybíhající z výše řečené výšiny „Pod Horou“ k Božím mukám jz. od Olšan. Olšany nejsou sice v našem pásmu působnosti, ale útok vycházející z této vesnice může tangovat také jižní křídlo hran. praporu 2. Proto určíme jako vedlejší pásmo působnosti označený terénní jazyk „Pod Horou“. Jako jižní hranice vedlejšího pásma působnosti zvolíme zřetelnou čáru v terénu, t. j. silnici Olšany—Prostějov, která je sice poněkud jižněji, než bychom potřebovali, ale její markantnost vyvažuje plně tuto nevýhodu.

Rozdělením hlavních pásem působnosti je rovněž vyřešena otázka počtu hlavních bodů. Proto 4. a 6. baterie dostanou jako hlavní body některé ze vztažných bodů v jejich hlavních pásmech působnosti, 5. baterie dříve již uvedená Boží muka jižně od Třepčína.

K 5. a 6. K provádění zlepšení přípravy a k přezkoušení přípravy dojde až po ústupu jezdeckých prvků. Proto o tom zatím pomlčíme.

K III. Povšechné podklady pro manévr palbou celého oddílu vytvořil si velitel oddílu určením vztažných bodů a nařízením přípravy prvků na ně. To nám však ještě nestačí. Teprve až bude provedena topografická příprava a vypočteny prvky na vztažné body na jejím základě, event. až budou prvky přezkoušeny palbou, bude dán solidnější podklad pro manévr palbou všech tří baterií.

Kromě toho musíme se snažit ještě zlepšit tento podklad, který provedeme tím, že jednak nařídíme připravit určitý druh paleb na určité prostory a rozdělíme cíle na jednotlivé baterie (na př. příprava přehradné

palby na polní cestu, vybíhající jv. směrem z Třepčína), jednak dáme už napřed potřebný povel bateriím k provedení a označíme způsob spuštění předvídané palby.

Příklad: V případě přípravy výše dotčené přehradné palby na polní cestu jv. od Třepčína můžeme po skončení topografické přípravy naříditi:

— „vztažený bod X. vlevo průčelí 600, přehradná palba, každá baterie 200 m, prvky připravit. Zahájení na telefonický rozkaz, spuštění na 5. baterii“; tím míním, že 4. a 6. baterie zahájí palbu, jakmile 5. baterie vypálí první řadu. V našem případě, kdy telefonní spojení k velitelům baterií bude sotva přerušeno nepřátelskou dělovou střelbou z důvodů již probraných v rozboru prvku „možnosti nepřítele“, mohla by býti přehradná palba všech 3 baterií vypálena na telefonický rozkaz velitele oddílu.

Činnost velitele oddílu ráno dne D + 1

Dne D + 1 ráno je obleva, sníh začíná tátí.

V 7 hodin oznámí velitel oddílu shromážděnému průzkumu tento rozkaz:

1. Náš oddíl je přidělen k podpoře hran. praporu 2, který je v obranném postavení na potoku Blata. Přední hranice hl. postavení záchytné pásmo
2. Nepřátelské jezdeckto bylo včera večer v dotyku s našim jezdecktem na čáře Konice—Plumlov asi 12 km jz. od potoku Blata; vlastní jezdeckto ustupuje.

3. Úkol oddílu:

- a) přehradné palby v prospěch obrany hlav. postavení,
- b) usnadnění ústupů vlastních jezd. prvků se hřbetu Kosíř—Křížová Hora,
- c) zdržování přiblížení nepřítele od výše řečeného hřbetu.
4. Hlavní pásmo působnosti 4. baterie
5. baterie
6. baterie

Vedlejší pásmo působnosti všech baterií:

Všechny baterie musí býti s to střilet jak před přední hranice předního obranného postavení, tak před záchytné pásmo a do prostoru obou lomů jz. od koty 278. Přibližný směr střelby: jihozápad.

5. Patrači provedou průzkum pozorovatelem:

pozorovatelny velitele oddílu v prostoru koty 261,

pozorovatelny 4. baterie na hřbetě asi 1 km záp. od Božích muk na záp. okraji Hněvotína,

pozorovatelny 6. baterie v blízkosti pozorovatelny velitele oddílu, jižně od ní, pozorovatelna 5. baterie společná s pozorovatelnou velitele oddílu.

Velitel průzkumu připraví na pozorovatelně vel. oddílu orientaci a návrh vztažných bodů.

6. Přední spoj. ústředna v prostoru východně od pozorovatelny velitele oddílu, zadní spoj. ústředna na jv. okraji Hněvotína.

7. Ostatní důstojníci odjedou se mnou na průzkum pal. postavení. Orientační důstojník provede topografickou přípravu střelby, počínaje topografickým určením baterií.

8. Bojové a tělesové trény zůstanou v Hněvotíně, rovněž kolesny.

Poté odjel velitel oddílu s průzkumem (kromě patračů) do prostoru východně od Hněvotína. Patrači odjeli pod velením velitele průzkumu (v našem případě důstojník-patrač 5. baterie) na průzkum pozorovatelem.

V prostoru palebného postavení přidělil velitel oddílu jednotlivým bateriím prostory pro baterie, 4. baterii zprava. Pak vydal rozkaz:

„Velitelé baterií provedou podrobný průzkum palebných postavení. Zájezd do pal. postavení ihned po jeho provedení na rozkaz velitelů baterií, kteří se pak odeberou na mou pozorovatelnu.“

Vedoucí baterie (řídící baterie) baterie pátá.

Obranu palebných postavení proti letadlům zařídí 1. důstojník 5. baterie společně pro všechny baterie."

Činnost velitele 4. baterie.

1. Určí postavení řídícího děla.
2. Určí čelí a směr baterie.
3. Změří přestřelitelnost pro přehradné palby před předními hranicemi hlavního postavení, před záchytné pásmo a do prostoru lomů jz. od koty 278.
4. Připomene rotmistrovi spřežení, že se kolesny po zájezdu do palebného postavení vrátí do ubytovacích okrásků a vypřáhnou.
5. Nařídí, že nebudou prováděny žádné zemní práce kromě úpravy ložistiště.
6. Určí poblízkou pozorovatelnu vpravo vpřed na hřebetě Hofstätten.
7. Určí postavení kulometného družstva pro případ obrany blízké. To může naříditi také 1. důstojník, který pro obranu blízkou nařídí ještě další podrobnosti, jako kolik mužstva zůstane u děl, kde se umístí ostatní mužstvo, pod jakým velením, s jakou úlohou atd.
8. Nařídí položití střeleckou linku směrem na svou pozorovatelnu a připojit kromě toho baterii do zadní ústředny.

Činnost velitele patračů.

Jakmile dostane velitel patračů rozkaz, odjede s patrači na západní okraj Hněvotína, kde vydá tento rozkaz:

„1. Por. X. s patrači 4. baterie provedou průzkum pozorovatelný 4. baterie na výšině (ukáže v terénu směr).“

2. Ostatní za mnou.“

V prostoru pozorovatelný velitele oddílu vydá velitel průzkumu další rozkaz pro průzkum pozorovatelný 6. baterie:

„1. Pozorovatelná velitele oddílu a 5. baterie zde.“

2. Por. X. s patrači 6. baterie provede průzkum pozorovatelný 6. baterie v blízkosti pozorovatelný velitele oddílu v prostoru (ukáže v terénu).“

Pak se orientuje velitel patračů v terénu a připravuje návrh vztažných bodů.

Po příjezdu velitele oddílu orientuje velitele oddílu v terénu a navrhne mu vztažné body. Velitel oddílu je, třeba-li, doplní, a nebyl-li pořízen ještě jejich pořad. seznam, nařídí buď, aby byl pořízen seznam anebo náčrt vztažných bodů.

Nyní je třeba organisovat pozorování, t. j. rozdělit pásmo oddílu na pozorovací pásma baterií, zjistit neviditelné (skryté) prostory, pořídit panoramatické náčrty a zjistit souřadnice hlavního pozorovacího směru. Vztažné body byly určeny již dříve. Pozorovací činnost podrízených orgánů velitele oddílu rozdělíme buď tím, že každý velitel baterie pozoruje v svém příslušném hlavním pásmu působnosti nebo tím, že jim přidělíme směry pozorování či konečně tím, že jim určíme jako pásma pozorování jejich hlavní pásmo působnosti a příslušné vedlejší pásmo působnosti. Zvolíme kompromisní řešení: 4. a 6. baterie dostanou jako pásmo pozorování své hlavní pásmo působnosti a vedlejší pásmo působnosti: 4. baterie na severu, 6. baterie na jihu. 5. baterie dostane celé pásmo pů-

sobnosti oddílu. Pozorovatelná oddílu dostane hlavní pozorovací směr to-
tožný s hlavním bodem, t. j. Boží muka jižně od Třepčína. Tím jsme do-
cílili toho, že se pozorování všech pozorovatelů vzájemně překrývá.

Činnost velitele oddílu po příjezdu velitelů baterií na jeho pozorovatelnu.

Velitelé baterií hlásí veliteli oddílu umístění baterií, kvalitu krytu a
jaké práce nařídili. Rovněž mu oznámí event. požadavky materiálu (krom-
páče, prkna a p.).

1. Velitel oddílu provede s veliteli baterií orientaci v terénu.

2. Vysvětlí v terénu situaci a informuje je o tom, že poslední zadrž-
ovací posice jezdeckých prvků je na hřbetě na horizontě (ukazuje v te-
rénu). Dále ukáže v terénu přesně situaci hran. praporu 2 a pak, kde je
těžiště obrany praporu.

3. Ukáže v terénu vztažné body a nařídí připravit prvky střelby,

4. ukáže hlavní body a hlavní pozorovací směry,

5. ukáže, kde jsou pozorovatelné,

6. ukáže v terénu pásmo působnosti.

7. Nařídí, aby velitelé baterií zjistili hluché a neviditelné prostory
a hlásili je pobočnickovi,

8. nařídí některému svému orgánu, aby pozoroval, a udá mu jako
oddílový hlavní pozorovací směr hlavní pozorovací směr 5. baterie, t. j.
Boží muka j. od Třepčína,

9. nařídí důstojníkovi-patrači 5. baterie (veliteli patračů), aby pořídil
panorámatický náčrt.

Činnost velitele 4. baterie po příchodu na jeho pozorovatelnu.

1. Schválí umístění pozorovatelny.

2. Zařídí připojení střelecké linky na svou hovornu (nebylo-li již pro-
vedeno dříve).

3. Orientuje se v terénu společně s veškerým personálem přítomným
na pozorovatelně.

4. Udá přítomnému personálu hlavní směr a pozorovací pásmo.

5. Nařídí jednomu poddůstojníkovi-patrači, aby pozoroval v celém
pásmu působnosti s největší intenzitou v hlavním pásmu působnosti.

6. Nařídí důstojníkovi-patrači, aby zjistil skryté a hluché prostory.

7. Sám s četařem pro střelbu vypočítává prvky jednak pro uvedení
baterie do hlavního směru, jednak na jednotlivé vztažné body.

8. Uvede baterii do hlavního směru.

9. Zakreslí do plánu 1: 25.000:

a) stanoviště řídicího děla,

b) stanoviště pozorovatelny,

c) hlavní směr,

d) vztažné body a prvky na ně vypočtené,

e) skryté prostory,

f) hluché prostory.

10. Nařídí buď důstojníkovi-patrači nebo četaři pro střelbu, aby po-
řídil panorámatický náčrt.

11. Skryté a hluché prostory hlásí veliteli oddílu.